

VERNSKOGPLAN FOR STJØRDAL KOMMUNE

1. INNLEDNING - BAKGRUNN.

I NOU 1989 : 10 om flersidig skogbruk er "Fjellskogen og skogbrukslovens vernskogbestemmelser" inngående behandlet. Utredningen anbefaler at vernskoggrensene i henhold til skogbrukslovens § 32 bør revideres og trekkes opp på nytt, uavhengig av eierforhold.

For Stjørdal kommune eksisterer ingen vernskoggrense eller spesielle vernskogbestemmelser fra før.

Restriksjoner på virkesutnyttelsen i vernskogen har sin forankring i skogvernloven fra 1932. Departementet mener at klima og skogforhold i mange deler av landet kan ha endret seg fram til i dag, samtidig som det er alment kjent at vernskogbestemmelsene i mange områder har sovet de seinere år.

Det er disse forhold som ligger til grunn for at Landbruksdepartementet nå ønsker å foreta en revisjon av vernskoggrensene og en vitalisering av skogvernet som ledd i skogbrukets langsiktige ressursforvaltning.

Grunnlaget for arbeidet med revisjon av vernskoggrensene ligger i Skoglovens §§ 32 og 33. Sjølv om disse §§ har stått uforandret i lang tid, er de etter Landbruksdepartementet's vurdering dekkende for dagens oppgaver.

Mulighetene for et langsiktig og utholdende skogbruk skal være førende for fastlegging av vernskoggrenser og utforming av ressursforvaltning i vernskogen. Samtidig skal skogbruket i vernskogen - som i alle andre skogområder - utøves på en måte som vektlegger skogens betydning for naturmiljø og friluftsliv. Landbruksdepartementet har utarbeidet en veileder: Forvaltning i vernskog: M-0618, som støtte for arbeidet. Det legges opp til at fastsetting av vernskoggrenser og saksbehandlingsregler får en lokal tilpasning.

2. DEFINISJON AV VERNSKOG.

Skogbrukslovens § 32 omhandler de forhold som kan føre til at skog legges ut som vernskog. Dette dreier seg om skog som "skjønnnes" å tjene til vern mot skred og ras, elvebrudd, skadeflom, sandflukt eller liknende, eller til særlig vern for annen skog, dyrket jord eller bebyggelse. Det samme gjelder skog som på grunn av sin beliggenhet opp mot fjellet, ut mot havet eller langt mot nord har så vanskelige foryngelsesforhold eller så liten veksterlighet at den kan ødelegges ved mishandling eller feilaktig hogst.

I følge lovens bokstav kan det således nedenfor vernskogrensa mot fjellet, finnes flere mindre lokale områder innen kommunen som må betegnes som vernskog. Det synes mest relevant å behandle slike områder som enkeltvedtak i medhold av skoglovens § 21 med henvisning til §§ 32 og 33.

For Stjørdal kommune er det heller ikke aktuelt med vernskog mot kysten. En gjenstår derfor med at vernskogplanen for Stjørdal kommunes vedkommende blir en plan for skogarealer beliggende opp mot fjellet.

Skogbrukslovens § 32 slår fast at det er de klimatiske forhold som skal legges til grunn for fastlegging av vernskoggrensa. Det fremgår av Departementet's retningslinjer at vurderinga i all hovedsak skal baseres på skogbiologi og klima.

Flerbrukshensyn skal vektlegges også i fjellskogen. Loven gir ikke hjemmel for å sette vernskoggrenser ut fra hensynet til eks. friluftsliv, dyreliv, reindrift m.v.

3. SAKSBEHANDLING FOR VERNSKOGPLANEN.

Skogbrukssjefen utarbeider forslag til grenser og prinsipielle retningslinjer, som behandles i landbruksnemnda.

Fylkeslandbruksstyret vedtar, på basis av lokalt utkast og kontakt med miljøvernmyndighetene endelig forslag til grenser og prinsipielle retningslinjer.

Forslaget sendes kommunen, som forestår kunngjøring og offentlig ettersyn (4 uker). Kommunen avgir uttalelse etter høringsfristen. Fylkeslandbruksstyret treffer endelig vedtak. Landbruksdepartementet er klageinstans.

4. VERNSKOGGRENSER FOR STJØRDAL KOMMUNE.

Vernskogen vil danne et belte mellom snaufjellet og den lågere-liggende produktive skogen. Som utgangspunkt er valgt økonomisk kartverks (ØK) skoggrense mot fjellet, som er "minst 6 trær pr. dekar som når en høyde på 5 m."

Vernskoggrensa for Stjørdal foreslås satt til ca 100 m vertikalt nedover fra ØK's skoggrense.

Grensa er innlagt med rød, heltrukket strek på vedlagte kart i mål. 1 : 50.000. Stort sett er det sammenfall mellom utbredelse av skog - farget grønt på NGO's kart M 711- serien, og ØK's skoggrense.

Vernskoggrensa blir stort sett en "bølget" strek avhengig av hvor høgt skogen går opp mot fjellet på de ulike steder.

Grovt sett vil vernskoggrensa for Stjørdal følge høgdekote 400 m o.h. For å fange opp variasjon i lokale klima- og jordbunnsforhold vil grensa noen steder ligge over, andre steder under denne høgdekote.

I Stjørdal kommune er det 3 større skogeiere som blir berørt av vernskoggrensa : Statskog SF - A/S Meraker Brug og Sondalsskogan. Gårdsskogbruket har mer lågereliggende skog, og blir i mindre grad berørt.

Vernskoggrensa er trukket opp mot fjellpartier mot nabokommuner i syd, mot øst og nord. Noen fjellparti beliggende mer sentralt innen kommunen er så høge at de har karakter av snaufjell. Disse områder er trukket inn i vernskogområdet ut fra at skogen her trenger et spesielt vern, likeså mye som behovet for vern av nedenforliggende skogområder.

Slik grensa er trukket langs en bestemt høgdekote er det vanskelig med noen nærmere beskrivelse av vernskoggrensa.

Vernskoggrensa skal håndheves av skogbruksetaten.

5. VERNSKOGBESTEMMELSER.

Skoglovens § 33 gir de generelle regler for avvirkning i vernskogen. Det skal gis mulighet for skogsdrift, samtidig som at skogen og livsmiljøet ikke ødelegges ved uheldige inngrep.

5.1 MELDEPLIKT.

I DET OMRÅDE SOM FALLER INNENFOR VERNSKOGOMRÅDET (FRA VERNSKOGGRENSA OG OPP MOT SNAUFJELLET), SKAL DET VÆRE MELDEPLIKT FOR ALL HOGST UNNTATT HOGST AV VED TIL HUSBEHOV.

Melding om planlagt hogst innen vernskogområdet skal meldes skriftlig til skogoppsynet v/skogbrukssjefen, som snarest mulig skal gi skriftlig beskjed om at meldingen er mottatt. Planlagt hogst kan igangsettes i utløpet av ⁴/₇ uker fra bekreftelsens avsendelsesdato, med mindre vedkommende innen dette tidsrom har fått skriftlig underretning om at skogoppsynets avgjørelse må avvantes.

Fylkesskogsjefen kan på spesielle vilkår, der forholda tilsier det gi unntak fra meldeplikten. Det kan eks. skje ved godkjenning av avvirkningsplan eller skogbruksplan for vernskogen eller deler av denne.

5.2 RETNINGSLINJER FOR SKOGBEHANDLINGEN.

Ved skogsdrift i vernskogen kan skogoppsynet stille krav til hogsten, slik at denne foregår i samsvar med lokale retningslinjer for skogsdrift i vernskogen. Følgende forhold skal vektlegges:

Det øvre belte med tre- og buskvegetasjon har en viktig funksjon som le og vern for arealer som ligger lavere. I dette område er det ikke aktuelt med noen form for uttak av virke. Dette må gjelde fra tregrengrensa (der høyden av spredtstående trær blir mindre enn 2 meter) og ned mot ØK's skoggrense. Av miljømessige og klimatiske årsaker skal det alltid bevares et urørt belte opp mot snaufjellet på 50 meter målt etter bakken, også der den produktive skogen evt. går heilt opp til snaufjellet.

- * Det må være et vilkår for hogst i vernskogen at det under planlegginga tas stilling til hvordan ny skog skal etableres. Vurderingen gjøres på grunnlag av klima og skogforhold på stedet.
- * Der det forynges ved flatehogst må flatenes størrelse begrenses. På de mest utsatte steder må flaten ikke overstige 5 da i utstrekning, mens en i den lågereliggende del av vernskogen med bedre klima- og jordbunnsforhold kan anlegge flater opp til 30 dekar.
- * Ved hogst i fjellskogen skal det legges vekt på å spare trær som er karakteristiske for fjellskogen; kraggfuruer, tørre og vridde trær m.v.

- * I fjellskogen er det viktig å ta i bruk en mer nyansert avvirknings- og foryngelsesteknikk enn hva som kan drives i lågereliggende skog. Det bør i større grad bygges på naturforyngelse, og forhåndsgjenvekst hvor slik finnes, evt. suplert og utvidet med småflatehogster. Forsiktig gjennomhogging hvor bare de største, mest verdifulle trærne høstes. Det er grunnleggende å bevare et preg av skog over tid. Det er også viktig å bevare fjellskogens variasjon gjennom hogstingrepene.

5.3 TILSKUDDSORDNINGER.

Vernskoggrensa får konsekvenser for forvaltning av en del statlige virkemidler og forskrifter:

Skogbruksplanlegging.

Behandlingsforslag m.v. må tilpasses de særlige regler som gjelder for vernskogen. For gårdsskogbruket i Stjørdal er oversiktsplanleggingen avsluttet 1992 slik at dette må inntas ved rullering av planen.

Tilskudd til skogkultur/skogreising.

I vernskog skal tiltaket på forhånd godkjennes av skogbruks-sjefen. Foryngelse etter hogst vil rent praktisk bli behandlet i sammenheng med hogstmeldingen.

Tilskudd til drift i vanskelig terreng.

Tilskudd gis ikke uten at planen på forhånd er godkjent av skogbrukssjefen.

5.4 VEGBYGGING.

Ved melding om planlagt vegbygging i vernskog skal det legges fram et forslag til samlet utdriftsplan for vegens dekningsområde.

Ved tillatelse til vegbygging i vernskog skal det fastsettes en samlet utdriftsplan som sikrer at skogsdrift og foryngelse i vegens dekningsområde skjer i trå med skogbrukslovens bestemmelser.

5.5 HENSYNET TIL NATURMILJØ, FRILUFTSLIV OG KULTURVERDIER.

I vernskogen som ellers i skogbruket er det forvaltning av ressursene som er det sentrale, men spesielt innen vernskogen som er sårbar, må det legges vekt på skogens betydning i miljøsammenheng (naturmiljø, friluftsliv, kulturminner).

Ved skogsdrift i vernskogen må det i tillegg til vernskogoppgaven legges vekt på driftmåter som er tilpasset den sårbare naturen.

Det er ikke mulig å gi noen detaljert oversikt over hva miljøhensyn bør omfatte, men lokalkjennskap vil gjøre det mulig å tilpasse drifta til:

Spesielle faunaverdier.

Vinteroppholdsområder, trekkveier, kalvings/yngleplasser m.v.

Spesielle vegetasjonsverdier.

Inngrep som vil forandre naturtypen, bør unngås. Eventuelt treslagskifte må i hvert tilfelle vurderes nøye.

Kulturminner og kulturlandskap.

Kulturlandskapet må bevares, eks. setervoller ivaretas.

6. DELEGERING AV MYNDIGHET.

Landbruksnemnda delegerer til skogbrukssjefen å fatte vedtak og behandle meldinger m.v. i henhold til vernskogplanen. Landbruksnemnda er dermed ankeinstans i eventuelle klagesaker.

Figuren nedenfor gir en prinsippsskisse av fjellskogen fra snaufjell til mer lavereliggende bruksskog.

